

ditorial

Scepticismul sumbru

La neîndestulările și amărăciunile reale care strangulează realitatea noastră socială, economică și culturală, la o non-comunicare acută, care ne caracterizează, în ciuda dezvoltării spectaculoase a mass-media și a telefoniei mobile, aflate la cel mai înalt nivel (iar cel mai înalt nivel este, vai, al țărilor subdezvoltate), câțiva găsesc cu cale să adauge un soi de dispreț fatalist, o strâmbătură acră, un scepticism necruțător. Nu avem, spun ei, dramaturgie românească, nu avem; spun tot ei, critici de teatru, nu avem, spun aceiași, *un teatru nou*, nu avem destule spectacole *alternative*, nu avem destule experimente, nu avem, spun sumbrele bocitoare, *un public nou*! E dezastru! Totul e vechi, putred, mucegăit, ruginit, rutinier, totul pute! Ceea ce strigă, cu glasuri gâtuite de disperare, cei câțiva sceptici sumbri nu este chiar un neadevăr absolut: firește, există (ca pretutindeni!) dramaturgi proști, firește, există (ca pretutindeni!) critici opaci, ne mișcăm încă greoi în domeniul reformei teatrale, oamenii de teatru preferă încă scutul găurit al protecției de stat, au apărut prea puține trupe independente... Dar uitați-vă, oameni buni, și în jurul vostru! Totul s-a schimbat în viața societății noastre într-atât încât să deplângem stagnarea teatrului? Aș spune că, dimpotrivă, s-a schimbat prea puțin și mai nimic. O fi intrat teatrul în Europa mai devreme decât alte instituții, dar a intrat tot în formele oarecum tradiționale, iar unele spectacole așa-zise noi n-au impresionat pe nici un selecționar de la, să spunem, Avignon sau Edinburgh. Dramaturgia? Am văzut piese străine contemporane (nemțești, englezești, americane, franțuzești, sârbești, cehești etc.) remarcabil de proaste, de plicticoase, jucate cu foarte multă râvnă și cu foarte puțin public pe unele scene „îndrăznețe” de la noi și concurând cu succes piese românești la fel de proaste și de plicticoase, așa că *avem dramaturgia pe care o montăm*. Criticii, români sau străini, sunt buni numai când ne laudă și răi sau „inexistenți” când nu ne laudă. Teatrul „nou” nu poate conta (aici, ca și aiurea) decât dacă este și *bun*. Iar publicul „nou” există nu numai dacă teatrul este și el „nou”, ci dacă - așa cum spuneam mai sus - este și bun. Să nu ne amăgim: Eschil, Shakespeare, Cehov, Caragiale sau Ciulei, Purcărete, Buzoianu, Tocilescu, Cornișteanu, Mănușiu, Hausvater sunt și vechi, și noi, și buni, iar publicul, vechi sau nou, umple sălile, în timp ce unele încropeli chinuite sunt, poate, noi, dar nu interesează pe nimeni, iar spectatorii nu ocupă nici măcar o nișă de pivniță... Înainte de a discuta despre vechi sau nou, tradițional sau alternativ, ar fi bine să avem, măcar în gând, criteriul - foarte vechi - al valorii.

Dumitru Solomon